

**Dilbilimsel Uzatım ve Sebahattin Ali ile Küçük İskender'in Şiirlerinin Dilbilimsel Uzatım
Açısından İncelenmesi**

***Linguistic Redundancy and the Analyses of Sebahattin Ali and Küçük İskender's Poems in Terms
of Linguistic Redundancy***

Dr. Öğr. Üyesi Kerim TUZCU

Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Siirt, Türkiye
Siirt University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences Education, Siirt,
Türkiye

ORCID: 0000-0001-8432-2602 | E-mail: kerimtuzcu@hotmail.com

Makale Bilgisi / Article Information

Cite as/Atıf: Tuzcu, K. (2024). Dilbilimsel uzatım ve Sebahattin Ali ile Küçük İskender'in şiirlerinin dilbilimsel uzatım açısından incelenmesi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 124-135.

Makale Türü / Article Types: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received: 07/11/2024 **Kabul Tarihi / Accepted:** 04/12/2024

Yayın Tarihi / Published: 30/12/2024

Yayın Sezonu / Pub Date Season: Aralık/ December

Cilt/ Volume: 12 Sayı/ Issue: 2

Sayfa / Pages: 124-135

İntihal / Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği tespit edilmiştir. / This article was reviewed by at least two referees and found to be plagiarism free.

Yayıncı / Published by: Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü / Siirt University Institute of Social Sciences

Etik Beyan / Ethical Statement: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur (Kerim TUZCU). It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

* Bu çalışmada etik kurul izni gerekmemektedir.

Öz

Bu çalışma, dilbilimsel uzatım dilsel fazlalık, söz uzatımı) kökenlerini ve Türk edebiyatındaki kullanımını derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Dil bilimsel uzatım, dilin doğal yapısında yer alan ve genellikle anlamı pekiştiren veya vurgulayan fazlalıklar olarak tanımlanabilir. Dilbilimsel uzatım, dilin işlevselliğini ve estetik değerini artırmak amacıyla edebi eserlerde sıkça kullanılmaktadır. Türk edebiyatında, özellikle şiirlerde, dilbilimsel uzatım, şairlerin duygusal yoğunluğu ve sanatsal ifadeyi güçlendirmek için başvurduğu bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmanın odak noktası, Türk şiirlerinde dilbilimsel uzatımın nasıl tezahür ettiğini saptamaktır. Bu bağlamda, çalışma materyali olarak Türk şiiri seçilmiş ve örneklem olarak Sabahattin Ali'nin "Bütün Şiirleri" ile Küçük İskender'in "Periler Ölürken Özür Diler" adlı eserleri incelenmiştir. Sabahattin Ali, Türk edebiyatında yalın ve etkileyici diliyle tanınırken, Küçük İskender, çağdaş şiirin sınırlarını zorlayan ve dilin sınırlarını genişleten bir şair olarak dikkat çekmektedir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden Döküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Metinlerin derinlemesine tahlil edilmesine imkân tanıyan bu yöntemle, dilbilimsel uzatımın çalışmaya konu şiirlerdeki işlevi ve etkisinin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Bu çalışma, dilbilimsel uzatımın edebî eserlerdeki yerini ve önemini vurgulamayı, Türk edebiyatının dilsel zenginliğine de ışık tutmayı amaçlamaktadır.'

Anahtar Kelimeler: Dilbilimsel uzatım, Şiir, Küçük İskender, Sabahattin Ali.

Abstract

This study aims to examine the origins of linguistic prolongation (linguistic redundancy, word lengthening) and its use in Turkish literature. Linguistic redundancy is defined as the redundancies in the natural structure of the language that generally reinforce or emphasize the meaning. This situation is frequently encountered in literary works in order to increase the functionality and aesthetic value of the language. In Turkish literature, and especially in poetry, linguistic prolongation appears as a tool used by poets to strengthen emotional intensity and artistic expression. The focus of this study is to determine how linguistic prolongation is manifested in Turkish poetry. In this context, Turkish poetry is chosen as the object of study and Sabahattin Ali's "All Poems" and Küçük İskender's "Fairies Apologize When They Die" are analyzed as samples. While Sabahattin Ali is known for his simple and impressive language in Turkish literature, Küçük İskender draws attention as a poet who pushes the boundaries of contemporary poetry and expands the limits of language. Document analysis method, one of the qualitative research methods, was used in the study. With this method, which allows in-depth analysis of texts, it is aimed to reveal the function and effect of linguistic extension in the poems subject to the study. While emphasizing the place and importance of linguistic extension in literary works, this study also aims to shed light on the richness and power of Turkish literature.

Keywords: Linguistic extension, Poetry, Küçük İskender, Sabahattin Ali.

Giriş

Dilin varoluşundan bu yana genelgeçer bir ilke olan “dilde en az çaba ilkesi” olarak adlandırılan kısa ve kolay konuşma veya yazma neredeyse dilin bütün konuşurları ve kullanıcıları tarafından uygulanmaktadır. Ancak bilim insanları, dil sisteminde bazı anlamlar için bir dizi eş anlamlı ifade aracının bulunduğu durumlar gibi karşıt örneklerin bulunduğunu göz ardı etmemişlerdir (Paul, 1960; Jirmunskiy, 1965, s. 181–182). Diğer bir deyişle, bazen dili kullananlar tek sözcükle ifade edilebilecek bir anlamı veya bir ekle gösterilebilecek herhangi bir dilbilgisel durumu, birden çok birimle anlatma yolunu tercih etmektedir. Bazen bilinçli bazen de bilinçsiz olarak ortaya çıkan bu olgu “dilbilgisel uzatım” kavramıyla tanımlanmaktadır.

Dilbilimsel uzatım, geleneksel dil bilgisi çalışmalarının çoğunda bir anlatım bozukluğu olarak değerlendirilse de aslında biçimbilgisi, söz dizimi ve anlam bilgisi açısından daha rahat bir anlatım imkânı veren dilsel bir olgudur (Sarı, 2015, s. 1011). Türkçe öğretim kapsamı içinde dil bilgisi kuralları başlığı altında gereksiz sözcük veya öge kullanımına dayalı olarak anlatım bozukluğu kapsamında veya belagat, hitabet alanlarında anlamı çeşitli amaçlarla zenginleştirme amacına dayalı tekrarlar ve sanatlı söz uzatımları olarak da kabul edilmektedir (Demir, 2021, s. 21).

Problem Durumu

Türk şiirinde dilbilimsel uzatım kavramının, özellikle farklı dönemlerden şairlerin eserlerindeki kullanım şekilleri ve etkileri bakımından yeterince incelenmemiş olması, üzerinde durulması gereken önemli bir meseledir. Bu çerçevede, dilin doğal yapısında bulunan ve anlamı güçlendiren veya vurgulayan bir unsur olan dilbilimsel uzatımın, farklı üsluplara sahip iki önemli şair olan Sebahattin Ali ve Küçük İskender'in şiirlerindeki kullanılış ve ortaya çıkış biçimleri, işlevleri ve etkileri sistematik olarak ele alınmamıştır. Özellikle sade bir dil kullanan Sebahattin Ali ile sıradışı bir dil kullanan Küçük İskender'in şiirlerinde dilbilimsel uzatımın nasıl kullanıldığı, bu kullanımlar arasındaki benzerlikler ve farklılıklar, uzatımın şiirlerin anlamına, estetiğine ve sanatsal ifadesine nasıl katkıda bulunduğu gibi konuların araştırılması ve incelenmesi önem taşımaktadır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı, dilbilimsel uzatım kavramının Türk şiirindeki kullanımını, işlevini ve etkisini incelemek ve bu bağlamda dilbilimsel uzatımın teorik çerçevesini ortaya koyarak, bu kavramın Türk şiirindeki yansımalarını tespit etmek; farklı dönemleri ve üslupları temsil eden Sebahattin Ali'nin “Bütün Şiirleri” ile Küçük İskender'in “Periler Ölürken Özür Diler” adlı eserlerindeki dilbilimsel uzatım örneklerini karşılaştırmalı olarak incelemek ve her iki şairin dilbilimsel uzatımı kullanım biçimlerini, tercih ettikleri uzatım türlerini ve bu kullanımların şiirlerine kattığı estetik değeri tahlil etmektir.

Bu amaçlar doğrultusunda, seçilen eserlerdeki dilbilimsel uzatım örnekleri tespit edilerek sınıflandırılmış ve karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Böylece, dilbilimsel uzatımın Türk şiirindeki kullanım biçimleri ve işlevleri hakkında kapsamlı bir değerlendirme yapılması hedeflenmiştir.

1. Kavramsal Çerçeve

Dilbilimsel uzatım eski Yunanca *πλεονασμός* (pleonasmós) 'aşırılık, taşkınlık' sözcüğünden uyarlanan pleonasm (Gardani 2015, s. 538), 20. yüzyılın sonlarına kadar daha çok edebiyat, retorik ve güzel konuşma/yazma çalışmaları kapsamında bir anlatım bozukluğu, anlamsal fazlalık veya laf kalabalığı olarak değerlendirilmiştir (Mordacque 1844, s. 345; Winer 1882, s. 752). Ancak bu olgunun, bilhassa son yıllarda yapılan kuramsal çalışmalarla tüm dillerde çeşitli katmanlarda gözlemlenebilecek dilbilimsel bir görünüm sunduğu ortaya konulmuştur (Lehmann 2005; Kasperavičienė 2011; Epoge 2014; Gardani, 2015).

Dilbilimi ve dil eğitimi alanlarında ‘söz uzatımı, dilbilimsel artıklık, dilsel fazlalık, ek yığılması’ gibi kavramlarla da ifade edilen dilbilimsel uzatım (Demir, 2021, s. 5), yazıda ve özellikle şiirde anlamı pekiştirmek, duygusal yoğunluğu artırmak ve estetik bir zenginlik katmak amacıyla uygulanan bir dilsel durumdur (Yusubova, 2010, s. 175). Bu teknik, metnin ritmini ve ahengini güçlendirirken okuyucunun dikkatini çekmek ve duygusal bir etki oluşturmak için de kullanılır.

Şairler, dilbilimsel uzatımı daha çok metnin anlam katmanlarını derinleştirmek ve okuyucunun metni farklı açılardan yorumlamasına imkân tanımak için tercih ederler (Filippova, 2022, s. 89).

Bu tür kullanımlar dilin farklı alanlarda çeşitli şekillerde üstlenilebilir. Bu tür kullanımların ortaya çıkmasında ise anlamı sabitleme, iletişim ortamında anlam kaybı sağlama, anlamsal şeffaflığı artırma çabası ve bazı yapıların anlamsız içeriklerinden emin olamama gibi sebepler bulunmaktadır (Sarı, 2015, s. 1015). Dilbilimsel uzatım şu üç şekilde karşımıza çıkabilmektedir:

1. *Çatı Eklerinin Üst Üste Kullanımı*: Türkçede fiillere gelen- (X)n- ve- (X)l- ekleri, edilgenlik ve dönüşlülük gibi işlevler üstlenir. Ancak bazı parçalar aynı işlevi karşılamak üzere üst üste mevcuttur. Mesela, “de-nil-”, “ko-nul-”, “ye-nil-” gibi yapılar bu duruma örnektir. Bu tür kullanımlar, dildeki işlevsel gerekliliklerden kaynaklanabilir (Doğan, 2019).
2. *Aynı Seçeneği Gösteren Eklerin Tekrarı*: Türkçede bazen aynı işlevi gören ekler bir arada kullanılabilir. Mesela, “gel-ebil-ir” ve “yap-abil-ir” gibi yapılar, dildeki anlamı pekiştirmek veya vurgulamak amacıyla kullanılabilir (Korkmaz, 1960).
3. *Aynı veya Yakın Anlama Gelen Kelimelerin Tekrarı*: İletişimsel bağlamda gerçekleşen tekrarlar, anlamı güçlendirme veya vurgulama işlevi görmektedir. Bu dilsel olgu, 'kesinlikle eminim' örneğinde olduğu gibi, eş veya yakın anlamlı sözcüklerin bir arada kullanılmasıyla ortaya çıkar. Söz konusu tekrarlar, konuşucunun muhatabını ikna etme amacına hizmet edebildiği gibi hem edebî metinlerde hem de gündelik dil kullanımında açıklayıcı bir işlev de üstlenebilmektedir (Hirik, 2022).

Türk edebiyatında, Yahya Kemal Beyatlı'nın şiirlerinde dilbilimsel uzatım, duygusal yoğunluğu artırmak ve estetik bir haz sunmak amacıyla sıkça kullanılır. Beyatlı, tekrarlar ve ses oyunları aracılığıyla okuyucusuna derin bir duygusal deneyim yaşatır (Beyatlı, 2002). Benzer şekilde, dünya edebiyatında Walt Whitman, “Leaves of Grass” adlı eserinde dilbilimsel uzatımdan faydalanarak doğanın ve insan deneyiminin zenginliğini ve çeşitliliğini vurgular (Whitman, 2005).

Dilbilimsel uzatım, metnin edebî ve estetik değerini artırırken okuyuculara zengin ve çok katmanlı bir okuma deneyimi sunar. Bu tür kullanımlar, okuyucunun metinle daha derin bir bağ kurmasını sağlar. T.S. Eliot'un “The Waste Land” adlı şiirinde dilbilimsel uzatım, modern yaşamın karmaşıklığını ve kaosunu yansıtmak için kullanılır (Eliot, 2011).

Yazılı veya sözlü anlatımda sadeliği sağlamanın ve buna bağlı olarak da karmaşayı azaltmanın bir yolu, tekrarlayan ifadeleri ortadan kaldırmak olabilir. Sık sık tekrarlarına şahit olunan ve duyulan “ücretsiz hediyeler”, “yabancı ithalatlar” vb. ibareler resmî dilde de görülebilmektedir. Fakat şairler, dilbilimsel artıklığa başvurarak, dilin sınırlarını zorlar ve yeni ifade biçimleri geliştirebilirler. Bu hem dilin hem de edebiyatın gelişimi ve değişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Dilbilimsel uzatım şairlere, dilin geleneksel yapısını aşarak, yenilikçi ve buluşçu yollarla kendilerini ifade etme fırsatı sunmaktadır (Yusubova, 2010, s. 175).

Türkçede de fazla veya gereksiz sözcük/bileşen kullanımı, tekrar gibi daha çok anlatıma dayalı hususlar bağlamında, kuralcı gramerlerin anlatım bozuklukları kısmında değerlendirilen veya dilbilim sözlüklerinde birkaç cümleyle tanımlanan bu olgu (Vardar, 2002, s. 185; Yakıcı vd., 2006, s. 378-379; Güzelşen, 2010, s. 78; Temur, 2011, s. 248; İmer vd., 2011, s. 337), esasında bir fazlalık, gereksizlik, bozukluk veya tekrardan ziyade dil-içi / dil-dışı çeşitli nedenlerle ortaya çıkan, farklı açılardan sınıflandırılması ve araştırılması gereken çok yönlü bir dilbilimsel durumu ifade etmektedir.

Bu dilbilgisel özellik Türkçenin zengin anlatım olanaklarından biridir ve dilin estetik yönünü de güçlendirir. Günlük konuşmalardan edebî metinlere kadar pek çok alanda bu tür uzatım örnekleriyle karşılaşmak mümkündür (Sarı, 2015).

Bütün bunlarla beraber Türkçede artıklık, bazı çalışmalarda dilbilimsel uzatım olarak yalnızca biçimbilgisi çerçevesinde değerlendirilip incelenmektedir (Korkmaz, 1960; Korkmaz, 2008, s. 82-83, Karaağaç, 2013, s. 363). Fakat artıklık kavramı, sözdizimsel, anlamsal ve daha çeşitli yönleriyle karşımıza çıkmaktadır. Konuyu çeşitli yönleriyle ele alan Lehmann (2005), dilbilimsel uzatımı artıklık (redundancy) olarak kabul etmekte ve mesajın içeriğine bir katkı sunmayan kısımların artıklık olduğunu öne sürmektedir (Lehmann, 2005, s. 120).

1.1. Dilbilimsel Uzatım Türleri

1.1.1. Artzamanlı Uzatım

Artzamanlı süreçte uzatım, bir kelimedede aynı ekin üst üste gelmesiyle oluşan artıklık olarak tanımlanır. Bu tür uzatımlar, dilin tarihsel gelişimi boyunca meydana gelen değişiklikler sonucunda ortaya çıkar. Mesela, Arapçadan dilimize giren “evrak” kelimesi, Arap dilinde çoğul olarak kullanılırken, Türkçede “evraklar” şeklinde kullanılarak zaten çoğul olan bir kelimeye tekrar çoğul eki olan “-lar” eklenmesiyle artıklık oluşturur (Sarı, 2015). Benzer şekilde, Arapçada çokluk eki olan “-at” ekiyle kullanılan “meşrubat” ve “teşkilat” kelimelerine Türkçe çoğul eki olan “-ler” ekinin getirilmesi de artıklık doğurur (Doğan, 2019).

Bu tür uzatımlara artzamanlı uzatımlar denir. Farsçadan dilimize geçen “-dan” eki ile Türkçedeki “-lık” ekinin aynı işlevi görmesi ve bu eklerin “çaydanlık” veya “yağdanlık” gibi kelimelerde bir arada kullanılması da biçimbilgisel uzatıma örnek teşkil eder (Hirik, 2022). Bu durum, dilin tarihsel süreçlerinde meydana gelen değişikliklerin bir sonucu olarak ortaya çıkar ve dilbilimsel açıdan önemli bir inceleme konusudur.

1.1.2. Bağlamsal Uzatım

Bağlamsal uzatım, dilbilimde ve özellikle anlambilimde bir cümlenin veya ifadenin anlamını gereksiz yere genişleten veya tekrarlayan unsurların kullanılmasıdır. Bu tür unsurlar, cümlenin anlamına yeni bir bilgi katmadığı için “artıklık” olarak değerlendirilir. Artıklık, bir cümledeki bazı kelimelerin veya ifadelerin, cümlenin anlamına katkı sağlamadan tekrarlanması veya gereksiz yere kullanılmasıdır. Bu, dilin daha akıcı ve doğal olmasını engelleyebilir (Sarı, 2015). Mesela, “Aldığı eşyaları geri iade etti.” cümlesindeki “geri” kelimesi artık unsur olarak görülür, zira iade hali hazırda geri yapılan bir işlemdir (Doğan, 2019). Benzer şekilde, “yukarıya çıkmak”, “aşağıya inmek”, “önceden planlamak” gibi ifadeler de bağlamsal uzatım örnekleridir (Hirik, 2022).

Artıklık, cümlenin anlamını bulanıklaştırabilir veya okuyucunun dikkatini dağıtabilir. Dil öğrenenler için artıklık, dilin kurallarını ve yapısını anlamayı zorlaştırabilir (Demir, 2020). Bu nedenle, dilin daha etkili ve anlaşılır bir şekilde kullanılması için artıklıklardan kaçınılması önemlidir.

1.1.3. Kopyalama ve Çevirilere Bağlı Uzatımlar

Muhtelif dillerden yapılan çevirilerde, kelimenin çevrildiği dilde bir dilbilimsel uzatıma sebebiyet verebileceği durumlar ortaya çıkabilir. Mesela, Arapçadan dilimize geçen “Bab-ı Ali” kelimesi, Türkçeye “Bab-ı Ali Kapısı” olarak çevrilmiştir. “Bab” kelimesi zaten kapı anlamına geldiği için iki kere kullanılmıştır ve bu durum artık unsur olarak yorumlanır (Sarı, 2015). Benzer şekilde, Farsçadan dilimize giren “süvari” kelimesi atlı asker anlamına gelmektedir. Türkçeye “atlı süvari” olarak geçmiştir ve aynı anlama gelen kelimenin iki defa kullanılmasından dolayı dilbilimsel uzatıma sebebiyet vermiştir (Doğan, 2019).

Bu tür uzatımlar, çeviri sürecinde dikkat edilmesi gereken önemli bir konudur. Çevirmenlerin, kaynak dildeki ifadeleri hedef dile aktarırken anlam bütünlüğünü korumaları ve gereksiz tekrarları önlemeleri gerekmektedir (Hirik, 2022). Bu, çevirinin daha akıcı ve anlaşılır olmasını sağlar.

1.1.4. Biçimbilgisel Uzatım

Biçimbilgisel uzatım, genellikle eklerle ortaya çıkan bir uzatım türüdür. Bu tür uzatımlar, dilin hem artzamanlı hem de eşzamanlı süreçlerinde Türkçede genellikle ettirgenlik eklerinin üst üste gelmesiyle ortaya çıkar. Edebî dilden çok, konuşma dilinde rastlanır. Mesela, “aç-tır-t-tır” kelimesinde aynı işleve sahip ettirgenlik ekleri üst üste kullanılmıştır. Bu biçimiyle söz konusu kelimedede işi başkasına yaptırmak anlamı vardır ancak ilk ekle de bu sağlanabildiği için dilbilimsel artıklığa sebebiyet vermiştir (Sarı, 2015). Bu tür uzatımlar, dilin işlevselliğini ve akıcılığını olumsuz etkileyebilir (Doğan, 2019).

1.1.5. Sözdizimsel Uzatım

Türkçede zaman ve kip çekimlerinde üçüncü şahsın söylenmesi zaruri değildir. Üçüncü şahısta çokluk anlamsal olarak sağlanıyorsa, tekrardan Türkçedeki “-lar” çoğul ekinin kullanılması uzatıma sebebiyet verir. Mesela, “adamlar koşarak uzaklaştılar” cümlesinde hem özne olan “adamlar”

kelimesinde hem de yüklem olan “uzaklaştılar” kelimesinde çoğul eki olan “-lar” kullanılmıştır. Bu da uzatıma örnek teşkil eden bir durumu ortaya çıkarır (Demir, 2020). Benzer şekilde, “ben büyüyünce öğretmen olacağım” cümlesinde hem “ben” zamirini kullanmak hem de “gideceğim” deki birinci şahıs eki olan “-m” ekini kullanmak sözdizimsel bir uzatım oluşturur (Hirik, 2022). Şart kipi eki olan “-sa, -se” anlamsal olarak “eğer” anlamı taşır. Şart kipini ve “eğer” kelimesini aynı cümlede kullanmak da dilbilimsel uzatıma sebep olur. Mesela, “Eğer başarmak istiyorsan çok çalışmalısın.” cümlesinde olduğu gibi (Sarı, 2015).

1.1.6. Anlamsal Uzatım

Aynı anlamı karşılayan kelimelerin bir arada kullanılması uzatıma sebebiyet verir. Mesela, “aldığı ürünü geri iade etti” cümlesinde, iade işlemi zaten geriye dönük yapılan bir işlem olduğundan, bunu iki kere dile getirmek uzatıma neden olur (Doğan, 2019). Benzer şekilde, “Geçmiş hatıralar beni hep hüzünlendirir.” cümlesindeki “geçmiş hatıralar” ifadesinde de uzatım vardır çünkü hatıralar zaten geçmişte olan bir durumdur. Hem geçmiş’i hem hatıralar’ı aynı anda kullanmak uzatıma örnek teşkil eder (Demir, 2020).

1.1.7. Eylemsel Uzatım

Türkçede bazı fiiller, yapılacak eylemin anlamını doğrudan içinde barındırır. Bu tip fiillerin kendisinden önce, ihtiyaç olmadığı halde, bir isimle kullanılması dilbilimsel uzatıma sebep olur. Bu tür yapılarda, fiilin kendisi zaten eylemin ne olduğunu açıkladığı halde, eylemle ilgili isim de cümlede yer alır. Mesela, “uyku uyuyordu” cümlesinde “uyumak” fiili zaten uyku eylemini içerdiğinden, “uyku” kelimesinin ayrıca kullanılması bir uzatım örneğidir (Sarı, 2015). Benzer şekilde, “oyun oynamak” ifadesinde de aynı durum söz konusudur. “Oynamak” fiili zaten oyunla ilgili eylemi ifade ettiğinden, “oyun” kelimesinin kullanılması anlamsal bir tekrar oluşturur ve bu da uzatım örneği olarak kabul edilir (Hirik, 2022). Bu tür kullanımlar dilimizde oldukça yaygındır ve günlük konuşma dilinde sıkça karşımıza çıkar.

Başka örnekler vermek gerekirse:

- “Düş düşlemek”
- “Dans etmek/dans eylemek”
- “Şarkı söylemek”
- “Rüya görmek”
- “Yemek yemek”

Bu tür uzatımlar, Türkçenin anlatım özelliklerinden biridir ve dilin doğal akışı içinde yerleşmiş yapılardır. Her ne kadar mantıksal açıdan gereksiz bir tekrar gibi görünse de bu kullanımlar dilde yerleşmiş ve kabul görmüş ifade biçimleridir. Bazen bu yapılar anlamı pekiştirmek veya vurgulamak için de kullanılır (Demir, 2020). Ayrıca, bu tür uzatımların bazıları zaman içinde kalıplaşmış ve deyimleşmiş ifadelere dönüşmüştür. Mesela, “söz söylemek” yerine sadece “söylemek” fiilini kullanmak mümkün olsa da “söz söylemek” ifadesi dilimizde yaygın olarak tercih edilir ve daha doğal bir anlatım sağlar (Doğan, 2019).

1.1.8. Kısaltma Adlarda (Akronim) Uzatım

Akronimler, iki veya daha fazla unsurdan oluşan söz öbeklerinin ilk seslerinin bir arada, öbeğin toplam anlamını ifade edecek şekilde kullanılmasıyla ortaya çıkarılan yapılardır (Sarı, 2015). Günlük hayatta sıkça kullanılan bu dil unsurları, iki veya daha fazla kelimededen oluşan söz öbeklerinin ilk seslerinin veya harflerinin bir araya getirilerek bu söz öbeğinin toplam anlamını ifade edecek şekilde oluşturulan yapılardır. Ancak bu kısaltmaların kullanımında bazen farkında olmadan uzatımlara yol açılabilmektedir. Mesela, “KPSS sınavı” ifadesi, KPSS (Kamu Personeli Seçme Sınavı) kısaltmasının içinde zaten “sınav” kelimesi bulunduğu için, “Kamu Personeli Seçme Sınavı sınavı” gibi mantıksal bir tekrar ortaya çıkar ve bu durum bir uzatım örneği oluşturur (Doğan, 2019).

Benzer uzatım örnekleri şunlardır:

- “TDK Kurumu” (Türk Dil Kurumu Kurumu)
- “PIN numarası” (Personal Identification Number numarası)
- “LCD display” (Liquid Crystal Display display)
- “HIV virüsü” (Human Immunodeficiency Virus virüsü)
- “ATM makinesi” (Automated Teller Machine makinesi)

Bu tür uzatımlar günlük dilde oldukça yaygındır ve çoğu zaman konuşmacılar bunun farkına varamayabilir. İnsanlar, kısaltmanın tam açılımını bilmedikleri veya düşünmedikleri için anlamı netleştirmek adına ek bir kelime kullanma ihtiyacı hissederler. Bu durum, özellikle yabancı dillerden gelen akronimlerde daha sık görülür (Hirik, 2022).

Dilbilimsel açıdan bakıldığında, bu tür kullanımlar her ne kadar mantık çerçevesinde yanlış görülse de dilin doğal gelişimi içinde kabul gördüğü söylenebilir. Özellikle akronimin anlamının tam olarak bilinmemesi, açıklayıcı olma ihtiyacı ve dilde yerleşmiş kullanım alışkanlıkları gibi etkenler bu uzatımların oluşmasına sebebiyet vermektedir (Demir, 2020). Dolayısıyla akronimlerle ilgili uzatımlar, dilin doğal gelişim sürecinin bir parçası olarak görülebilir.

1.1.9. İkilemelerde Uzatım

Türkçede, aynı veya benzer anlama gelen kelimelerin oluşturduğu ikilemeler, dilin anlatım gücünü artıran önemli uzatım örnekleri olarak ele alınırlar. Mesela, “deli divane” kelimeleri, bir kişinin aşırı derecede tutkulu veya çılgınca bir durumda olduğunu vurgulamak için bir araya getirilir (Doğan, 2019). Bu tür ikilemelerde, anlamı pekiştirmek ve ifadeyi güçlendirmek amacıyla yakın veya eş anlamlı kelimeler bir araya getirilir. Benzer şekilde, “eş dost” ifadesi, bir kişinin sosyal çevresini veya yakın arkadaşlarını belirtmek için kullanılırken, “kırık dökük” ifadesi, bir nesnenin veya durumun bozuk veya dağınık olduğunu anlatır. “Yorgun argın” ise, bir kişinin fiziksel veya zihinsel olarak çok yorgun olduğunu ifade eder (Hirik, 2022). Bu tür ikilemeler dilimizin anlatım zenginliğini artırır ve konuşmalara renk katar.

Uzatım örnekleri, dilin doğal akışı içinde kendiliğinden oluşmuş ve zamanla kalıplaşmış yapılardır. Bu yapılar günlük konuşma dilinde sıkça kullanılır ve anlatıma akıcılık kazandırır. İkilemeler aynı zamanda dilin ritmini ve melodisini de zenginleştirir. Bu da onları edebî eserlerde ve şiirlerde sıkça kullanılan bir araç haline getirir (Demir, 2020). Dilin bu özelliği Türkçenin zengin ve dinamik yapısını ortaya koyar ve kültürel mirasımızın bir parçası olarak korunur. İkilemeler, dilin estetik değerini artırırken aynı zamanda iletişimi daha etkili ve anlaşılır hale getirir (Sarı, 2015).

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada örnek olarak alınan iki şairin şiirleri örneğinde, Türk şiirinde dilbilimsel uzatım kavramı incelenmiştir. Çalışmanın nesnesi Türk şiiri, örneklem olarak ise Sebahattin Ali'nin “Bütün Şiirleri” ve Küçük İskender'in “Periler Ölürken Özur Diler” kitapları seçilmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır.

Doküman incelemesi, belirli bir amaca yönelik olarak kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsamaktadır (Karasar, 2005). Bu yöntem basılı ve elektronik (bilgisayar tabanlı ve internet erişimli) malzemelerin incelenmesi ve değerlendirilmesi sürecinde gerçekleşen bir dizi işlemdir (Bowen, 2009). Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı araç gereçlerin incelenmesi olarak da tanımlanmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Aynı zamanda resmî ya da özel kayıtların toplanması, sistematik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesidir (Ekiz, 2015; O'Leary, 2017; Seyidoğlu, 2016).

2.2. Verilerin Toplanması ve Analizi

Her iki şairin şiir kitaplarındaki metinler baştan sona taranmış ve cümle veya mısra düzeyinde ayrıntılı bir incelemeye tâbi tutulmuştur. Bu çalışmada, seçilen şiirler içerik çözümlemesi yöntemi

kullanılarak her iki şairin metinleri ayrıntılı bir şekilde analiz edilmiştir. İçerik çözümlemesi nitel verilerdeki kelimeleri, konuları ve kavramları; bunların anlamlarını ve aralarındaki ilişkileri belirlemeye yönelik bir araştırma yöntemidir (Yıldırım, 2015, s.106). İnceleme sonucunda, şiirlerde dilbilimsel uzatım örnekleri olarak değerlendirilebilecek kelimeler tespit edilmiştir. Daha sonra her iki şairin şiirlerinde belirlenen bu uzatım örnekleri karşılaştırılmıştır. Bu yöntem, şiirlerin dilsel yapısının ve şairlerin dil kullanımındaki benzerlik ve farklılıkların ortaya konulmasında önemli bir rol oynamıştır. Ayrıca bu tür bir tahlil, şairlerin dilsel tercihlerini ve şiirsel üsluplarını daha derinlemesine anlamamıza imkân tanımaktadır.

3. Bulgular

Çalışmaya konu olan şiirlerde aşağıdaki uzatım türleri tespit edilmiştir:

3.1. Küçük İskender'in Şiirleriyle İlgili Bulgular

3.1.1. Aynı veya Benzer Anlama Gelen Kelimelerin Oluşturduğu İkilemeler

“Sen İstesen Gitmezsin Sen Bunu Bana Yapmazsın” şiirinde: “*kopart kopart toprağımı artık bu kıtadan!*” (Küçük İskender, 2022, s. 23) “Kopart” kelimesinin iki defa tekrar edilmesi uzatıma sebebiyet vermektedir.

“Lila” şiirinde: “*Fazlaca bizden ve fazlaca esaretten söz eden*” (Küçük İskender, 2022, s. 44) Aynı anlama gelebilecek kelimelerin bir arada kullanılması uzatıma neden olmuştur.

“Yirmi5april” şiirinde: “*Varsın kış konuşmasın artık bir daha benimle!*” (Küçük İskender, 2022, s. 32) “Artık” kelimesi “bundan sonra” anlamında kullanılmış ve aynı anlama gelen “bir daha” kelimesi de söylendiği için uzatım sebebi sayılmıştır. Bu dize, “Varsın kış konuşmasın artık benimle.” şeklinde okunduğunda anlam eksikliği görülmemektedir.

3.1.2. Zaman ve Kip Çekimlerinde Üçüncü Şahsın Belirtilmesi

“Sarı Saman Hatıra Defteri” şiirinde: “*Çiğ taneleri ancak biri öldü mü dağılırlar sessizce*” ve “*Komşularım senin hakkında konuşmuyorlar*” (Küçük İskender, 2022, s. 40) Hem özneye çokluk eki hem de yüklemde -lar eki kullanılarak çokluk belirtilmiştir. Bu durum uzatıma neden olmuştur.

3.1.3. Dönüşlülük Zamiri Olan “Kendi” Kelimesi

“Bir Nedeni Yok Yalnızca Öptüm” şiirinde: “*...ta kendisisindir, gerçeğe aykırı gelecek olan tek gerçek*” (Küçük İskender, 2022, s. 70) “Kendi” kelimesine aynı anlamı katan bir ek getirilerek uzatıma sebep olunmuştur.

“Lila” şiirinde: “*Keşfettiği toprak kendisinden daha fazla ilgi çeken*” (Küçük İskender, 2022, s. 44) Aynı şekilde “kendi” kelimesine ek getirilmesi artıklığa sebep olmuştur.

“Erkek Olanlarınız Bilirler” şiirinde: “*Sarıdır pikabındaki plak takılı kendisi balkonda da durabilen kadının öldürdüğü erkekler:*” (Küçük İskender, 2022, s. 20) Dönüşlülük zamiri olan “kendi” kelimesine aynı anlamı katan bir ek getirilmiştir.

3.1.4. Şart Kipi Eki Olan -sa, -se Eki

“Homolog” şiirinde: “*Sıcak damlalar altında ruhun deniz geçirmezse eğer.*” (Küçük İskender, 2022, s. 145) Şart ekiyle birlikte “eğer” kelimesi aynı dizede kullanılarak uzatıma sebebiyet verilmiştir.

“Bırakıverilen” şiirinde: “*Şehre dönüşünde kırılacaksa eğer İsrail'in borusu.*” (Küçük İskender, 2022, s. 147) Aynı uzatım türü görülmektedir.

“Lila” şiirinde: “*Ve eğer senin bir adın olacaksa bundan sonra ben bir şair olarak taşıdığım bu şerefli adı bir sana bağışladım*” (Küçük İskender, 2022, s. 46). Şart eki olan -sa ekiyle anlamsal olarak aynı ifadeyi karşılayan “eğer” kelimesi sözdizimsel uzatıma neden olmuştur.

3.1.5. Çatı Eklerinden Olan -l ve -n Ekleri

“Bir Nedeni Yok Yalnızca Öptüm” şiirinde: “*Gidiyorum ben- Bugüne kadar yaşanılardan ne artmışsa-Alarak içime sessizce*” (Küçük İskender, 2022, s. 62) “Yaşanandan ne arttıysa” ifadesinde iki çatı eki üst üste kullanılmıştır.

“Sacrifice” şiirinde: “*Sağda solda yakılıp unutulmuş sönmüş sigaralar ‘Canım diye başlanılıp’*” (Küçük İskender, 2022, s. 15) “Başlanılıp” kelimesinde iki çatı eki aynı anda kullanılmıştır.

“Kanlı Masal” şiirinde: “*Eksik, yarım, farkına varmaktan kaçınılan*” (Küçük İskender, 2022, s. 77) Çatı eklerinin bir arada kullanıldığı görülmektedir.

“Anahtar Prens” şiirinde: “*Bıçaklanmaz eriyişim, kabullenilişim*” (Küçük İskender, 2022, s. 148). -l ve -n eklerinin bir arada kullanıldığı bir başka örnektir.

3.2. Sabahattin Ali'nin Şiirleri ile İlgili Bulgular

3.2.1. Aynı veya Benzer Anlama Gelen Kelimelerin Oluşturduğu İkilemeler

“Rüzgâr” şiirinde: “*Senelerden beri hâlâ anlaşılmadık,*” (Ali, 2019, s. 58) “Senelerden beri” ifadesi halen devam eden bir süreci belirtirken, “hala” kelimesinin kullanılması artıklığa neden olmuştur. “Senelerden beri anlaşılmadık” ifadesi aynı anlamı taşıdığı için “hala” kelimesi gereksizdir.

“Kara Yazı” şiirinde: “*Gel susalım beraberce*” (Ali, 2019, s. 50) “-ce” eki cümleye birliktelik anlamı katarken, “beraber” kelimesi zaten bu anlamı taşımaktadır ve -ce eki fazlalık oluşturmaktadır.

3.2.2. Zaman ve Kip Çekimlerinde Üçüncü Şahsın Belirtilmesi

“Öyle Günler Gördüm Ki” şiirinde: “*Sen aklıma gelince her şeyler gülümserdi.*” (Ali, 2019, s. 62) “Her şey” kelimesi çokluğu ifade ederken, -ler çoğul ekinin kullanılması dilbilimsel artıklığa örnek teşkil etmektedir.

3.2.3. Dönüşlülük Zamiri Olan “Kendi” Kelimesi

“Hapishane Şarkısı II” şiirinde: “*Sefaletin kendisini boğan yasıdır.*” (Ali, 2019, s. 108) “Kendi” kelimesi aynı işlevi karşılayan -si ekini de almıştır. “Sefaletin kendini boğan yasıdır” ifadesi yeterliyken, “kendisini” şeklinde kullanılarak artıklık oluşturulmuştur.

“Melankoli” şiirinde: “*Kimsesiz günlerinden hiçbirisi gelmedi.*” (Ali, 2019, s. 91) “Hiçbirisi” kelimesindeki ikinci -i eki artıklığa neden olmuştur.

“Çakır” şiirinde: “*Bazan birisinin bağrına girer.*” (Ali, 2019, s. 88) “Birisinin” kelimesindeki ikinci -i eki artıklık oluşturmuştur.

“Rüzgâr” şiirinde: “*Ben de ona anlatırım kendi derdimi.*” (Ali, 2019, s. 58) “Ben” zamiri açıkça yazılmışken, hem “kendi” dönüşlülük zamiri hem de “derdimi” kelimesinde birinci şahıs iyelik eki kullanılarak uzatıma sebep olunmuştur.

“Aldırma Gönül” şiirinde: “*Ben de kendi kendime bekleme gönül dedim.*” (Ali, 2019, s. 91) “Kendi kendime” ifadesi uzatım örneğidir.

3.2.4. Şart Kipi Eki Olan -sa, -se Eki

Sabahattin Ali'nin şiirlerinde bu tür bir uzatım örneği bulunmamaktadır.

3.2.5. Çatı Eklerinden Olan -l ve -n Ekleri

Sabahattin Ali'nin şiirlerinde bu tür bir uzatım örneği bulunmamaktadır.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada, Küçük İskender ve Sabahattin Ali'nin şiirlerinde dilbilimsel uzatım türleri incelenmiş ve bu uzatımların şairlerin dil kullanımına etkileri tartışılmıştır. Bulgular, her iki şairin de eserlerinde farklı türlerde dilbilimsel uzatımlar kullandığını göstermektedir. Bu uzatımlar kimi zaman

şiiresel bir etki doğururken kimi zaman da gereksiz tekrarlar ve fazlalıklar nedeniyle anlam yoğunluğunu zayıflatabilmektedir.

Her iki şairin de aynı veya benzer anlama gelen kelimeleri bir arada kullanarak uzatım yaptığı görülmüştür. Küçük İskender'in şiirlerinde bu tür uzatımlar, genellikle duygusal yoğunluğu artırmak ve vurgu oluşturmak amacıyla kullanılmıştır. Mesela, “*kopart kopart*” gibi tekrarlar, okuyucuda bir ritim ve vurgu hissi uyandırmaktadır. Ancak Sabahattin Ali'nin şiirlerinde bu tür uzatımların daha çok dilbilimsel uzatım oluşturduğu ve anlamı gereksiz yere genişlettiği görülmektedir. Mesela, “*Senelerden beri hâlâ anlaşamadık*” dizesinde “hâlâ” kelimesi, “senelerden beri” ifadesiyle aynı anlamı taşıdığı için gereksiz bir tekrar olarak değerlendirilebilir. Bu durum, Sabahattin Ali'nin şiirlerinde anlam yoğunluğunu zayıflattırırken Küçük İskender'in şiirlerinde daha çok bir üslup tercihi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Her iki şairin de üçüncü şahıs çokluk ifadelerinde gereksiz ekler kullandığı tespit edilmiştir. Mesela, Küçük İskender'in “*Komşularım senin hakkında konuşmuyorlar*” dizesinde hem özne hem de yüklemde çokluk eki kullanılarak uzatım oluşturulmuştur. Benzer şekilde Sabahattin Ali'nin “*Sen aklıma gelince her şeyler gülümserdi*” dizesinde “her şey” kelimesi zaten çokluk ifade ederken, -ler ekinin kullanılması gereksiz bir uzatım oluşturmuştur. Bu tür uzatımlar, Türkçenin yalınlık ilkesine aykırı bir durum oluşturmakta ve şiirlerdeki dilsel akıcılığı olumsuz etkileyebilmektedir.

Dönüşlülük zamiri olan “kendi” kelimesinin gereksiz eklerle birlikte kullanımı, her iki şairin şiirlerinde sıkça rastlanan bir uzatım türü olarak öne çıkmaktadır. Sabahattin Ali'nin “*Sefaletin kendisini boğan yasıdır*” dizesinde “kendi” kelimesine -si eki eklenerek artıklık oluşturulmuş, benzer bir durum Küçük İskender'in “*ta kendisisindir*” ifadesinde de görülmüştür. Bu tür uzatımlar, şiirlerde anlamı zenginleştirmek yerine gereksiz bir tekrar hissi uyandırmaktadır. Ancak, Küçük İskender'in bu tür kullanımları, şiirlerinde ironik bir ton veya anlam oyunları oluşturmak için bilinçli bir tercih olarak değerlendirilebilir.

Küçük İskender'in şiirlerinde şart kipi eki olan -sa, -se ile “eğer” kelimesinin aynı cümlede kullanıldığı birçok örnek tespit edilmiştir. Mesela, “*Sıcak damlalar altında ruhun deniz geçirmese eğer*” dizesinde hem şart eki hem de “eğer” kelimesi aynı anlamı ifade ederek gereksiz bir uzatım meydana getirmiştir.

Küçük İskender'in şiirlerinde çatı eklerinin üst üste kullanıldığı birçok örnek bulunmaktadır. Mesela, “*başlanlıp*” ve “*kabullenilişim*” gibi ifadelerde birden fazla çatı ekinin bir arada kullanılması, dilbilimsel uzatım ortaya çıkarmıştır. Bu tür kullanımlar, şiirlerde anlamı yoğunlaştırmak yerine gereksiz bir karmaşıklık oluşturmaktadır. Sabahattin Ali'nin şiirlerinde ise bu tür bir uzatım örneği tespit edilememiştir.

Küçük İskender'in şiirlerinde bu tür uzatımların çoğu zaman bilinçli bir üslup tercihi olduğu ve şiiresel bir etki oluşturmayı amaçladığı söylenebilir. Özellikle tekrarlar, dönüşlülük zamirleri ve şart kipleri, şairin şiirlerinde ironik bir ton veya duygusal yoğunluk oluşturmak için kullandığı araçlar olarak değerlendirilebilir. Buna karşın, Sabahattin Ali'nin şiirlerinde bu tür uzatımların daha çok dilbilimsel artıklık oluşturduğu ve anlam yoğunluğunu zayıflattığı görülmektedir. Sabahattin Ali'nin şiirlerinde ve diğer eserlerinde yalın bir dil kullanma çabası göz önüne alındığında, bu tür uzatımların şairin üslubuna zarar verdiği söylenebilir.

Çalışmada dilbilimsel uzatımların şiirlerdeki işlevi, şairin üslubu ve şiiresel amacı doğrultusunda değişiklik gösterdiği görülmüştür. Küçük İskender'in şiirlerinde bu tür uzatımlar, şiiresel ve edebî bir tercih olarak anlam kazanırken Sabahattin Ali'nin şiirlerinde daha çok dilbilimsel bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

İki şairin dilbilimsel uzatımlara şiirlerinde yer verme yönüyle karşılaştırıldığında, dilbilimsel uzatıma Küçük İskender'in, Sebahattin Ali'ye nazaran daha çok yer verdiği görülmüştür. Bu durum, şairlerin dil kullanımındaki farklılıkları ve şiiresel üsluplarını anlamak açısından önemli bir karşılaştırma sunmaktadır. Gelecekte yapılacak çalışmalar, bu tür uzatımların diğer şairlerin eserlerindeki işlevselliğini inceleyerek daha geniş bir bakış açısı sunabilir.

Kaynakça

- Ali, S. (2019). *Bütün şiirleri*. Yapı Kredi Yayınları.
- Beyatlı, Y. K. (2002). *Kendi gök kubbemiz*. İletişim Yayınları.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.
- Cruse, A. (2006). *A glossary of semantics and pragmatics*. Edinburgh University Press.
- Demir S. (2021). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dilbilimsel artıklık ve uzatıma ilişkin öğrencilerin farkındalık düzeyleri* (Tez no. 670839) [Doktora tezi, Sakarya Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Demir, S. ve Okur, A. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde biçimbilimsel ve sözdizimsel uzatıma ilişkin öğrenci farkındalık düzeyleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 59, 141-159. <https://doi.org/10.9779.pauefd.1123297>
- Doğan, A. T. (2019). Türkiye Türkçesinde dilbilimsel uzatma örneği olarak- (X)n-,-(X)l- çatı eklerinin üst üste kullanımı. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 47, 53-72.
- Ekiz, D. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Eliot, T. S. (2011). *The waste land*. Liveright Publishing Corporation.
- Epoge, N. (2014). Duplication in Cameroon English: Pleonasm or heightening the degree of idea expressed?. *Journal of Foreign Languages, Cultures and Civilizations*, 2, 105-119.
- Filippova O. İ. (2022). Ponyatie kognitivnoy kategorii izbitoçnosti i tipı izbitoçnosti. *Obrazovanie i Innovatqionnie İssledovaniya*. 6(2), 85-93.
- Gardani, F. (2015). Affix pleonasm. in P. O. Müller, I. Ohnheiser, S. Olsen, & F. Rainer (Eds.), *Word-formation: An international handbook of the languages of Europe*, (pp. 119-154). Walter de Gruyter.
- Güzelşen, İ., Kocaman, A., & Özsoy, A. S. (2011). *Dilbilim sözlüğü*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Hirik, E. (2022). Dilde işlevsizleşme ve Türkçedeki örnekleri. *Academia.edu*.
- Jirmunskiy, V. M. (1965). *İstoriya nemetqkogo yazıka*. 5-e izd. Moskva.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kasperavičienė, R. (2011). On semantic pleonasm in English and their translation in Lithuanian. *Kalbu Studijos*, 19, 21-26.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.
- Korkmaz, Z. (1960). Türkçede ek yığılması olaylarının meydana gelişi üzerine. *Türk Dili Araştırmaları Yılığ-ı- Belleten*, 8, 173-180.
- Korkmaz, Z. (2008). *Gramer terimleri sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Küçük İskender (2022). *Periler ölürken özür diler*. Can Yayınları.
- Mordacque, L. A. J. (1844). *The French orthologer; Or, complete course of theory and practice on the French language*. Whittaker & Co.
- O'Leary, Z. (2017). *The essential guide to doing your research Project*. SAGE Publications Inc.
- Paul, G. (1960). *Printqipi istorii yazıka*. Moskova.
- Sarı, İ. (2015). Dilbilimsel uzatım ve Türkçedeki yaygın örnekler. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish*, 10(16), 1011-1032.
- Sarı, M. (2019). *Göstergebilim, dilbilim ve çeviribilim terimleri sözlüğü*. Sel Yayıncılık.
- Seyidoğlu, H. (2016). *Bilimsel araştırma ve yazma el kitabı*. Güzem Can Yayınları.

- Temur, N. (2011). Noktalama işaretleri, yazım kuralları ve anlatım bozuklukları. *Türk dili el kitabı*.
- Whitman, W. (2005). *Leaves of grass*. Penguin Classics.
- Winer, G. B. (1882). *A treatise on the grammar of New Testament Greek: Regarded as a sure basis for New Testament exegesis*. Clark.
- Yakıcı, A., Yücel, M., Doğan, M., & Yelok, V. S. (2006). *Üniversiteler için Türkçe 1: Yazılı anlatım*. Gazi Kitabevi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, B. (2015). İçerik analizi yönteminin tarihsel gelişimi uygulama alanları ve aşamaları. B. Yıldırım (Ed.), *İletişim araştırmalarında yöntemler uygulama ve örneklerle (s. 105-154) içinde*. İstanbul: Literatürk Academia.
- Yusubova R.N (2010). Printqıpı lingvistiçeskoy ekonomii i izbitoçnosti v poeqtiçeskih metodah. *Molodoy Uçëny*, 7(18), 174-176.

Yazarların Makaleye Katkı Oranları

Makale tek yazarlıdır.

Çıkar Beyanı

Yazarın çıkar çatışması olmamıştır.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir.